

Zgodnja DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četrt leta 1 gld. 30 kr.
V tiskarnici sprejemana za leto 4 gold., za pol leta 2 gld., za četrt leta 1 gl; ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXX.

V Ljubljani 16. svečana 1877.

List 7.

Križev pot. *)

I. Postanek.

Christus ad mortem damnatur.

Ave Jesu, qui damnaris
Et ad crucem mox raptaris,
Sic jubente praeside.
Fac, o Jesu, ut loquendo
Et judicium ferendo
Parcam innocentiae.

Jezus v smert obsojen.

Češen Jezus! že se sklepa
Sodba kriva, sodba slepa,
V smert na križu Te izdā!
Daj, o Jezus, koder hodim,
Da krivó nikolj ne sodim
In ne trém nedolžnega.

Christus wird zum Tode verurtheilt.

Ave Jesus! Du verstossen
Auf den Kreuzweg mit Erbossen,
Da den Stab Pilatus bricht!
Gib, o Jezu, meine Rede,
Dass nie mit dem Reecht in Fehde
Sie der Unschuld Urtheil spricht.

II. Postanek.

Jesus suscipit crucem super humeros.

Ave Jesu, qui onustus
Gravi cruce, etsi justus,
Ad tormenta properas.
Fac, o Jesu, ut amanter
Hauriam, sed et constanter
Omnes hic miserias.

Jezus vzame križ na ramo.

Češen Jezus! ki na rame
Križ zadel težak si za-me,
Ljubezni greš umrét.
Daj, o Jezus, da veselo
Križev nosim težo celo,
Kar jih tukaj je terpét'.

*Jesus nimmt das Kreuz auf seine
Schultern.*

Ave Jesu! Kreuzbeladen
Schreitest Du auf Folterpfaden,
Gotteslamm ohn' alle Schuld.
Gib, o Jesu, dass ich Sünder
Trag', ein Kreuzeslobverkünder,
Sünderstrafe mit Geduld.

III. Postanek.

Jesus prima vice sub cruce cadit.

Ave Jesu, qui jam fessus,
Gravi jugo crucis pressus,
Prima vice laberis.
Fac, o Jesu, ut deplorem
Primum casum et errorem
Copiosis lacrymis.

Jezus pade prvič pod križem.

Češen Jezus! grozno mučen
In pod težo križa sključen
Padel prvič si na tla;
Daj, o Jezus, da žalujem,
Pervi padec objokujem
V solzah serca bridkega

*Jesus fällt zum ersten Male unter dem
Kreuz.*

Ave Jesu, tief ermattet!
Keine Rast wird Dir verstattet,
Als die Rast im schweren Fall.
Gib, o Jesu, gib mir Thränen,
Erste Schuld und böses Wähnen
Heischen meiner Thränen Schwall.

IV. Postanek.

*Jesus crucem bajulans occurit Matri
suae.*

Ave Jesu, cujus pia
Venit Mater hic Maria
Luctu plena obviam.
Fac, o Jesu, ut te Patrem
Et Mariam meam Matrem
Posthac semper diligam.

Jezus sreča svojo žalostno Mater.

Češen Jezus, ki na poti
Ljuba Mati Ti gre proti
V morju silne žalosti;
Daj, o Jezus, da Očeta
Ljubim Te, — ljubezen sveta
Me priljubi Materi.

*Der kreuztragende Jesus begegnet seiner
gebenedeiten Mutter.*

Ave Jesu, Dein die süsse
Mutter naht, dass sie Dich grüsse:
„Ave Jesu!“ Welch ein Schmerz!
Gib, o Jesu, dass ich innig
Vater Dich, und Kindes innig
Grüsse sie als Mutterherz.

*) Latinska beseda tega križevega pota je iz: „Nilles de rationibus festorum S. Cordis Jesu etc.“ Prestava nemška od Emila Ringseis-a, slovenska od gosp. A. Dolinarja. — Znani Witt je k latinskemu in nemškemu tekstu naredil mojstersk napév — za vsako postajo družega — po posebnih občutkih. K slovenski prestavi, ktera je poterjena od v. č. škofijstva ljubljanskega, bode č. P. Angelik vravnal primeren napév.

V. Postanek.

Jesus a Simone Cyrenaeo in bajulatione Simon Cirenejic pomaga Jezusu križ crucis adjuvatur.

Ave Jesu, quem ut ducem
Simon portans tuam crucem
Sequi tandem debuit.
Fac, o Jesu, sim amicus
Crucis, sed et inimicus
Ventris, quem mens respuit.

Češen Jezus, križ na rame
Simon le z nevoljo vzame,
Vendar mora nesti ga;
Daj, o Jezus, da objamem
Križ sladkó, slovo pa vzamem
Od počutnosti mesá.

Simon von Cyrene hilft Jesu das Kreuz tragen.

Ave Jesu, Pfadbereiter!
Simon folgt, unwill'ger Schreiter
Unter'm Kreuze Dir vereint.
Gib, o Jesu, dass ich willig
Sei dem Kreuz, weil feind wie billig,
Trieben, die dem Geiste feind.

VI. Postanek.

Veronica Cristo sudarium praesentat.

Ave Jesu, cujus vultum
Sputis, plagis tot incultum
Terreserat Veronica.
Fac, o Jesu, ne idolum
Pingam aliquod, sed solum
Te in mea anima.

Veronika podá Jezusu potni pert.

Češen Jezus! ki razdjano
Ti obličje, zapljuvano
Čistila Veronica;
Daj, o Jezus, da ne mika
Več tega svetá me slika,
Ti mi bodi slast sercá.

Veronika reicht Christo das Schweisstuch dar.

Ave Jesu, Du blutrünstig
Angesicht, in Mitleid brünstig
Pflęgt Veronica Dich mild!
Gib, o Jesu, meiner Seele,
Dass kein Götzenbild sie helle,
Einzig Dein gottmenschlich Bild.

VII. Postanek.

Secundus lapsus Jesu ad portam.

Ave Jesu, cujus cursum
Ingens pondus sistit rursus;
Ecce cadis denuo.
Fac, o Jesu, ne peccata
Sacramento expiata
Repetam continuo.

Jezus pade drugič pod križem.

Češen Jezus! spet ustavi
Križ na poti Te kervavi,
K tlam na novo Te podrě;
Daj, o Jezus, da spoznanjih
Grehov — v spovedi opranih
Ne ponavljam še in še.

Jesus fällt zum zweiten Male unter dem Kreuze.

Ave Jesu. Wied'rum hemmet
Deinen Lauf die Last gestemmet,
Drückt zu Boden Dich auf's Neu'.
Gib, o Jesu, mir zu fliehen,
Was im Beichtgericht verziehen
Deine Liebe meiner Reu'.

VIII. Postanek.

Jesus filias Jerusalem alloquitur.

Ave Jesu, qui jussisti
Flere semet planctu tristi
Filiis Jerusalem;
Fac, o Jesu, ut hanc meam
Conscientiam tam ream
Potius examinem.

Jezus tolaži jeruzalemske žene.

Češen Jezus! naj le sebe
Objokujejo, ne Tebe —
Hčeram praviš Sijonskim;
Daj, o Jezus, milost eno:
Vest mi zbudi obloženo,
Da nad grehi se solžim.

Jesus tröstet die Frauen von Jerusalem.

Ave Jesu, der euch weinen
Hiess ob euch und eure Kleinen,
Töchter von Jerusalem!
Gib, o Jesu, dass beflissen
Ich dies schuldige Gewissen
Prüfe streng vor Gottes Vehm!

IX. Postanek.

Jesus tertio cadit.

Ave Jesu, qui sub ligno
Tuis humeris indigno
Tertio jam concidis.
Fac, o Jesu, ut non cadam,
Nec incautus largas vadam
Vias consuetudinis.

Jezus pade tretjič pod križem.

Češen Jezus! križ težeči
Dela trud Ti vedno veči,
V tretje padel si pod njim;
Daj, o Jezus, da navadam
Vprém se, — v grebe več ne padam,
Zanaprej svetó živim.

Jesus fällt zum dritten Male.

Ave Jesu! Weh der Bürde,
Ganz unwürdig Deiner Würde!
Stürzest hin zum drittenmal!
Gib, o Jesu, dass in Treue
Der Gewöhnung Pfad ich scheue,
Denn der rechte Weg ist schmal!

X. Postanek.

Jesus vestibis nudatur et felle potatur. Jezusa slečejo in mu dajo žolca piti.

Ave Jesu, qui nudaris,
Felle etiam potaris
Ob intemperantiam.
Fac, o Jesu, ut me veste
Semper contegam honeste,
Gulac non indulgeam.

Češen Jezus! slečen za-me
Žeje strašne žgè Te plame,
Ker netrezen sem hudó;
Daj, o Jezus, naj pokriva
Ude noša sramožljiva,
Da sladnosti dam slovó.

Jesus wird der Kleider beraubt und mit Galle getränkt.

Ave Jesu, gallgetränket,
Mit Entblössungsschmach gekränket,
Weil der Mensch versank zum Thier!
Gib, o Jesu, dass im Kleide
Keuscher Scham ich nie mich weide
An des Schlundes nied'rer Gier!

XI. Postanek.

Jesus cruci affigitur.

Ave Jesu, humi stratum
Quis te cruci conclavatum
Laetus unquam videat?
Fac, o Jesu, ut perfectus
Omnis meus sit affectus,
Et vagari nequeat.

Jezusa na križ pribijajo.

Češen Jezus! kdo terpeti,
Kdo na križu kervaveti
Gledal bi Te brez solzá?
Daj, o Jezus, da vse moje
Serce bo samo le Tvoje,
Da ne ljubim več svetá.

Christus wird ans Kreuz geheftet.

Ave Jesu, hingestreckt,
Qualdurchbohrt! Wer sieht erschreckt
Solch ein Leid und bleibt froh?
Nimm, o Jesu, nimm gefangen
Mich, mein Fühlen, mein Verlangen,
Das zu oft ins Weite floh!

XII. Postanek.

Jesus in cruce levatur et moritur.

Ave Jesu, dira sorte,
Ac funesta crucis morte
Denique qui moreris;
Fac, o Jesu, ut per crucem
Impetrem aeternam lucem
Animabus miseri.

Jezus umerje na križu.

Češen Jezus! ki se ločiš
V groznih mukah, ko pretočiš
Slednjo kapljico kervi;
Daj, o Jezus, daj odpreti
Dušam vernim raj presveti,
Kri naj ogenj vic gasi.

Jesus wird am Kreuze erhöht und stirbt.

Ave Jesu! Grauses Leiden,
Am Entsetzenskreuz verscheiden,
Giessend aus Dein letztes Blut!
Gib, o Jesu, Kreuzes wegen
Heil und ew'gen Lichtes Segen
Den Gefang'nen in der Glut!

XIII. Postanek.

Jesus de cruce deponitur.

Ave Jesu, corpus tuum
Mater hic in sinum suum
Recipit moestissima;
Fac, o Jesu, ut corona
Tua me, hoc quaeso, dona,
Pungat, non superbia.

Jezus s križa snét in Mariji v naročje položen.

Češen Jezus! telo Tvoje
Sprejme še v naročje svoje
Mati vsa prežaljena;
Daj, o Jezus, to Te prosim,
Krono naj bodečo nosim,
Ki zatré napuh sercá.

Jesus wird vom Kreuze herab genommen.

Ave Jesu! Gruss voll Trauer,
Den Maria mit Todesschauer
Beut dem Sohn auf ihrem Schoss!
Gib, o Jesu, mir die Krone,
Mutter, nimm sie ab dem Sohne,
Mach' mich so der Hoffahrt los!

XIV. Postanek.

Sepultura Christi.

Ave Jesu. Colo multum
Corpus tuum hic sepultum
Glorioso tumulo.
Fac, o Jesu, doce praxim,
Ut per sacram te Synaxim
Corde condam limpido.

Jezusa v grob položé.

Češen Jezus! s križa sneto
V grobu zdaj počiva sveto
Telo, vredno vse časti;
Daj, o Jezus, da objeti,
V serce čisto Te sprejeti
Smem pri mizi angeljski.

Jesus wird ins Grab gelegt.

Ave Jesu! Lichtumflossen
Ruht Dein Leib im Grab verschlossen,
Wo der Andacht Thräne fliesset.
Gib, o Jesu Hilf' und Weisung,
Dass in heil'gen Males Speisung
Dich ein reines Herz umschliesst.

P. Karol Antonievič.

(Dalje.)

Konec julija mu okrajni prednik sporoči, da naj se v Levov nazaj poverne. O tem piše: „Jutri se povernem v Levov. Čutim veliko željo doma in med našimi ostati. Če pride do tega, da nas razkropé, potem bom kakor v tujo zemljo presajena sadika kmalo zvenel. Kakor čuti otrok toliko večjo ljubezen in nagnjenost do svoje matere, ako jo vidi po krivem obrekovanu in pregnano, tako se mi zdi, da tudi jaz nisem reda nikoli tako serčno ljubil, ko zdaj. Z božjo pomočjo bi se dal raji v kosce razsekati, kakor svojemu redu se izneveriti.“

V Levov dospévši se podá k bolni svoji sestri, ki se je vidno bližala grobu. Ko jo previdi s sveto Popotnico, zapusti njé duh pozemeljsko gorjé. Ravno v dan svojega godú spremljajo njeno truplo na mirodvor. Sedaj je bil sam na zemlji; mati in sestra, soproga in otroci so šli pred njim. Torej piše: „Če dalje v življenje gremo, bolj samotno je pri nas; čem bližji je verh, toliko bolj ternata prihaja pot in tako terga ljubi Bog naše serce polagoma od zemlje, da ono sicer terpi, vendar pa v terpljenju ne omaga, ampak se terpeti uči.“

Tudi v Levovu je bil naš Antonievič mil priprošnjik siromakov. Mnogo miloščine, ki mu je dohajala od bogatih, je šlo skozi njegove roke v roke ubozih. To je tista zveza, ki objema bogatega in revnega. Takrat, ko se je mnogo čvekalo od enakosti, bratovstvu in svobodi, ravno takrat je pisal nekemu dobrotniku tako-le: „Bog bi lahko svoje darove na zemlji enakomerno razdelil in vsacega z vsem za življenje potrebnim preskerbel, toda potem bi usahnil blagoviti studenec usmiljenja, iz kterege izvirajo vsi sprelepi občutki serca; raztergane bi bile naj svetejše vezi, ki ubozega z bogatim sklepa; in zaostalo bi razodevanje dveh tako lepih kreposti, po-

terpežljivosti in usmiljenja. Bog je v svoji modrosti in ljubezni tako naredil, da so ubogi dobrotniki bogatih in bogati dobrotniki ubozih. Bog je na zemlji ustanovil veliko narodno banko, v katero deva ubogi svoje terpljenje, svojo edinščino, svoje solze, bogati pa svojo milošnjo in svojo usmiljenost. Sv. Janez milošnjik, jeruzalemski patrijarh, je vsacemu prosjaku poljubil roko in se mu zahvalil, kakor da ne bi on prosjaku, ampak ta njemu milosti skazal. Kako nezapopadljiva skrivnost ljubezni našega Odrešenika je to, da je dovolil nam siromašnim, da smemo postati njegovi dobrotniki! Da nam je dovolil ga živiti, ga oblačiti, mu njegove solze otirati, ga v slabosti tolažiti, v zapuščenosti obiskati: Kar komu mojih naj manjih storite, to storite meni.“

To so načela, na ktera se smé zidati občni blagor, kajti ljudski blagostan, ki je zidan na tako podlago, se nikdar podreti ne more. Zidava pa, kakoršna se vzdiguje dandanes, tako zidarjenje je piškavo in omahljivo, zato ker se je bati, da se v eni noči vse podré.

Prišlo je glasovito, razvpito in viharo leto 1848. Takrat, ko so vrele misli deržavam dajale nove oblike, je bil tudi avstrijski cesar Ferdinand v Levovu proglašen za kralja „poljskega“ in P. Antonievič je v sv. Nikolaja cerkvi svojim rojakom razlagal pravo rodoljubje, ki se kaže v hasnoviti in lepi ljubezni, ne pa v slepi strasti, ktera mède in podira. Nekatere verste iz njegovih pridig, ki jih je imel v tistih marcovih dneh, ko so se valovi narodne navdušenosti divje kviško gnali, naj kažejo, kako je on domoljubje umeval.

Ko je poslanstvo Poljakov na Dunaj odšlo, je govoril nekoliko dni potem o poklicu, ki ga imajo narodi po Božji namenbi. „Božja volja je, da se vsi eden drug zega ljubimo brez ozira stanú, vere in rodú; da si vsi narodi bratovsko roko podadó, sever jugu, vzhod zahodu, da vsi narodi sklenejo vekovito zavezo ljubezni in edinosti v znožju Križa, pod blagoslovom Kristusovega namestnika na zemlji.“ Nadalje razpleta misel,

kako se pod cerkvenim vplivom razcveta domoljubje; „ne domoljubje minljive, begoče strasti, izhlapljive vnetosti, ki za seboj pušča jék glasno donečih besedi, ampak domoljubje vaterpljivosti, darežljivosti, sloge, ljubezni, zrelosti v mišljenju in močnosti v delovanju“. Potem razkazuje govornik, da le poleg cerkvenega vpliva zamore prava narodnost obstati, narodnost, „ki ne goji narodnih grehov, ampak narodne kreposti“. Poljsko je poklicano, pravi, da varuje Cerkev, da brani kršnanstvo proti bojnim druhalim vzhoda. „Kako lep in velik poklic in kako zvesto ga je Poljsko izvrševalo!“ je navdušen klical, ko je jel slikati takratne čase, namreč:

„Glej, gosti oblaki prahu se vertinčijo kviško! Kakor megla kobilic prevlečejo tatarske druhali deželo, kopita poganov teptajo trate Podoljske, mesta in vasi v ognju pepelē; atšani Allah-klic buči po zraku viharju enako. Tresi se, uboga Poljska, tvoja zadnja ura ti je odbila! — Ne, Poljska se nikdar ni tresla, kader je šlo za blagi čin, za veliko darežljivost. Pa kam se naslanja tvoje upanje? Na Boga in na Božjo Mater v nebesih, na meč ob tvojem pasu! Kje so tvoji zidovi in jake terdnjave tvoje? Glej tukaj te čelade in te oklepe na svobodnih persih! Kje so tvoje vojne kardela, kje tvoja vojaka? Poglej po vsej deželi: v vsakem dečku, ki je vešč v orožju, najdeš vojšaka! Mirno gre kmet za plugom: začuvši pa bojni hruš, zažene vse od sebe, si opasne zarjaveli meč in hiti na kervavi boj! Glej ga plemenitnika, obdanega od vnukov in pravnukov, ki zrē v nesrečo oznanujoči plamen; sedaj povzdigne solzne oči k nebu, zapusti svoje in se podā na bojno polje. Glej, ta mladinjak kleči pred svojimi starši, oče mu daje podedovano orožje, mati pa, solzeča se in blagoslovljajoča ga mu obeša na vrat podobo Matere Božje Čenstohovske, — zasede konja in se ne verne več. Ko je sv. Hedviga dobila poročilo o kervavi smerti svojega sina Henrika v bitvi zoper Tatare, povzdigne v solzah plavajoča roke in oči v nebo in reče: „Zahvalim te, o Bog, da si mi dal tacega sina! Tebi priporočim njegovo dušo in upam, da jo k sebi vzameš!“ Take so bile Poljske matere, taki so bili Poljski sinovi! Njih grobove je vera posvetila. Cerkev je na-nje usadila križ, znamenje odrešenja, in vse kristjanstvo jim je naredilo grobni napis: „Tukaj počivajo kosti naših rešiteljev!“ Ko so prišli k svetemu očetu Sikstu V poslanci, ki so prosili svetinj za Poljsko, jim je rekel: „Zarēs, vaa Poljska je svetinja, ker tam ni pēd široke zemlje, da ne bi bila poročena s kervjo mučencev!“ Ta kri vaših očetov, te solze vaših mater so bile njih slava. Posnemajte njih čednosti in oni bodo v vas in vi v njih ve-komaj živeli.“

Tako je govoril P. Antonievič v dnevih občne razburjenosti, ko je z lece svaril svoje rojake pred nepremišljenim početjem. Ako tudi je sam serčno želel, da bi se njegova domovina zopet ustanovila; vendar tega nikoli ni spred oči zgubil, da njegov narod se mora deržati večnega cilja, ako će časno obstati.

(Dalje sledi.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. (Ali naj „Matica slovenska“ Slovencem vero zatira? Dalje.) Pomniti je dalje, da Matica ima namen Slovencem koristiti, narod olikovati, ga povzdigovati, zlasti v edinosti vterjati; ne pa ga z zopervérskimi sanjarijami in praznimi izmišljijami motiti, kakor je n. pr. „darvinstvo“, ne ga razdirati, v versko vñemarnost, v nezadovoljnost, v vsaktero nesrečo tirati.

„Mladim“ je sedanja Matica vse preveč pobožna,

preveč verska, ali kaj? dr. Tomanovo življenje je boje popisano. „kakor kacega pobožnega pušavnika, ne pa kakor pesnika in politikarja“. Od kod neki to imajo? Ali je za pesnika in politikarja dan drugi dekalog (Božje zapovedi), kakor za pušavnika? Ali ne mara Matica pobožne, cerkvene reči na svitlo dajē?... Zdi se nam, da v tem pač dela premalo, ne pa preveč. Reklo se je, da bo Matica podpirala tudi cerkveno slovstvo, cerkvene reči na svitlo dajala; ali dozdej v ničimur ni spolnila te naloge. Sklenjeno je bilo, n. pr., precej v začetku, da na svitlo dá Jirsekovo dogmatiko; toda nasprotovalo in godernjalo se je hudo od ene strani; poslednjič je bila ta reč z nekim izgovorom (da je za sedanjí čas pomanjkljiva, ali kaj?) pod klop veržena, kjer menda tudi ostane. Slovenci pri takem nasprotovanju za versko vedo in najberže še iz družih vzrokov blezo od Matice nimajo kaj dosti pričakovati in poterditi moramo, da versko polje je oziroma na višo vedo zanemarjeno. Ako se bode hotlo v tej reči kaj začeti in napredovati, bo treba za to s kako novo napravo poskerbeti. Če se pomisli, kako nevedna je ravno tako imenovana „inteligencija“ v tem, kar višo versko omiko tiče, mora vsacega poštenega domoljuba žalost presuniti, da se ravno v obdelavi viši verske vede v slovenšini nič ne napreduje. Veliko denarja je duhovšina z vèrnim narodom vred vložila v Matico in ga vklada neprenehoma. Ko bi bila tolike zneske obrnila za izdavanje znanstvenih verskih knjig in cerkvenih obravnavanj, bi bil vspēh gotovo vgođen. Ako se pa naprej godernjá, predenj je Matica za to še kaj storila; česa nam se je v prihodnje nadjati?

(Konec nasl.)

Iz Ljubljane. (S kakošnim orožjem se borijo novošegni liberalci zoper katoliško Cerkev? — Kje je pomoč?) Marsikaj se je že pisalo o pravdi laškega ministra Nikotera (sicer rudečega garibaldovca) zoper vredništvo lista „Gazzetta d' Italia“, vsled ktere pravde je vrednik obsojen na več tednov v ječo, ker je boje ministra obrekoval. Ali pravda za nas nima posebne mičnosti, toliko več pa to, kar je Nikotera o tej priliki liberalcem v čudno čast povedal in na dan spravil v laški državni zbornici. Poslušajte in čudite se novošegnim poštenjakom! Nikotera pripoveduje, na kaj vse so se zadegovali „skrivni fondi“ (denar, ki ga državni zbor ministrom dovoljuje na razpolago), predenj je on (Nikotera) prišel na kermilo, n. pr.: Za članek v časniku, ministru spisan v pohvalo, se je plačalo 100 lir; za obrambo kake postave 80 lir; za hud napad na papeža 175 lir; za vsak (škandalozni) list pisan v „Gazzetta d' Italia“ pod naslovom „Vatikanska kronika“, 45 lir; za članek v vnanje časnike do 1200 lir. Za 50 verstic napisanih proti katoliškim časnikom se je plačevalo po 15 lir; za napad na prelata ali družega duhovna po 25 do 400 lir itd.

Tako gre vse navzdol in gospodari se pošastno, odkar je framasontstvo oblast dobilo. Zato ni čudo, da mnoge viši glave so v strahu, kaj da iz tega bode in se zopet k namestniku Kristusovemu obračajo in išejo se z njim spraviti. Dobro namreč čuti o, da le v Cerkvi je otenje. Viktor Emanuel, kakor iz Rima pišejo — po tulikih Cerkvi storjenih krivicah — prosi cesarico Evgenijo, naj posreduje zanj pri papežu v prid sprave. Enako želē sprave napoleonovci, želi je cesar iz Brazilijske, ki je bil zdaj v Rimu, kajti tudi on sprevidi, kam merijo framasoni in rudečkarji. Trosilo se je, da nemški škofje so sv. Očeta prosili, naj bi se kako pobogali z nemškimi (zopercerkvenimi) postavami; „Germania“ pa poroča, da to je izmišljeno. Kdo pa je to raztrosil? Cerkvena strau menda ne, naj berže pa taki, ki čutijo, da je tudi Bismarck s svojim cerkvenim razporom

v zadregi. — Posebno tehtno pa je, da italijanski narod se budi iz dremôte ter po vsih katoliških časnikih protestira zoper počenjanje v laški zbornici in naznanjuje: da „katoliški narod se ne čuti zastopanega“ v držav-nem zboru.“

Vertačiti se utegne še kaj malo časa tako, ko bode pa ves svet vidil, da greh in krivica ga le v brezno derví, v strahovite prepade; bode poslednjič kakor zgubljeni sin prisiljen verniti se k „svojemu očetu“.

Poslano. (Konec) Pa ne samo, da s poškodovanjem možganov velikokrat dušna zmožnost ni čisto nič poško-dovana, nego in taki priméri se nahajajo, da se duševno delovanje pri ozledenji možganov zboljša.

Izversten učenjak Th. Fechner navaja veliko pri-merov iz Longet-a, Neumann-a, Abercrombie-a i. d. v kojih je ena cela poluta velikih možganov bila vničena brez škode za duševne funkcije. (Elem. der Psycho-physik 1860 II. 398 i. d.) A ravno Fechner terdi, kakor naš Samec, da se možganski poluti (hemisphäre) nadomestujeta.

Gor navedeni Neumann pravi med drugimi čudovi-timi primeri: „Trikrat sem se prepričal, da bolnik ni čisto nič zgubil zavednosti, ko mu je krogla šla sko-z čelo v možgane. Leta 1827 se je nek mož, ki je v so-vraštvu živel s svojo soprogo, vstrelil vsred med oči v čelo. S kroglo je sterl čelo, oči, obé poluti (sprednjih) možganov. Tisoč koščkov črepinje je bilo vdrtih v možgene. Pa je vendar še dihal, in zdravnik pravi: „Kaj čemo začeti s tem človekom?“ V silno začudenje nazočih pa odgovori samomorec: „Pustite me, da pred ko je mogoče umrem!“ Kmalo potem pride žena umi-rajóčega k njemu, in ko jo nesrečnik sliši in spozná, reče sarkastično: „To je vaše delo, gospá!“ Čez 12 ur še le je dušo izdihnil. (l. c. stran 88.) — Nu kaj pore-čejo materijalisti k temu? „Mlad mož si je pogнал dve krogli (štibri) v glavo, ter je zgubil za škodelico mož-ganov in še ognjilo mu se je poverh tega, pa je ven-dar živel. Oslepel je, a se bolj ko pred počutil, ko je ozdravel; pred je bil čmeren, tih, topega razuma, potlej bolj vesel, zgovoren in razumnejši.“ (A. W. Volkmann I. 569.)

„Kazali so neki ljudje slabe glave, potem ko so bili ranjeni v črepinjo, dokler je bila rana odperta, več razuma kakor pred.“ (Sömmering: Ueber das Organ der Seele. Königsberg 1784, str. 55.)

Pa še nekaj: Patologija dokazuje v mnogih primerih, da se povernejo malo pred smertjo zavednost in duševne zmožnosti celó pri hudo in dolgo poškodovanih možga-nih. — Blazni, tumpci, in taki bolniki, ki valed razmeh-čanih vterjenih, gnojnih itd. možganov terpé, zadobé v poslednjih hipih življenja zdravo, da, celó čudovito raz-umnost. Kdor se hoče preveriti, da je to res, naj čita: „Friedrich“: Allgemeine Diagnostik der psychischen Krankheiten, str. 364. — „Zimmermann“: Erfahrungen in der Arzneykunde I. 464. — „Burdach“: Vom Bau und Leben des Gehirnes III. str. 185 i. n. — Antropo-logie 1837 st. 613, die Physiologie als Erfahrungswis-senschaft III. 614 i. d. — „Schüder“: „Ueber den Un-terschied zwischen todten Naturkräften i. t. d. str. 32, 57 i. d.

Kar je pa še naj bolj čudno, tudi brez vsih mož-ganov so se opazovale delavne dušne zmožnosti. Enne-moser pravi v knjigi: „Ueber die nähere Wechselwir-kung des Leibes und der Seele, mit anthropologischen Untersuchungen über den Mörder Adolph Moll. Bonn 1825“ stran 161: „Mnogo imamo primér, da se je ohra-nila zavednost in umnost do zadnjega hipa v skoraj popolno spridenih možganih: še pred kratkim je opazil Hufeland, da je bila črepinja nekega človeka kakor

prazna škatlja brez možganov, in vendar je bil oni člo-vek do smerti zaveden.“

Tu na deželi nimam ne časa ne pripomočkov dovelj, da bi to stvar še na dalje razpravljaj, a s tem, kar sem povedal, se lahko vsak čitatelj prepriča, kaj imajo v sebi materijalistične fraze Samčeve.

Temeljite in učene razprave, katerim ni mar za ploskanje priveržencev, temuč le edino za istino — res-nico, se imajo ozirati ne enostransko, ampak na vse strani, in med strahovito nakopičenim materijalom za vedo izbrati to, kar se ne zgrudi pred natančnejšim pre-iskanjem. „So neke razprave, ki imajo krepko herbe-tnjačo, a ne gledajo jim logične rebra skoz meso, pa so tudi take, ki so zunaj z logiko nališpane, a znotraj so polne gnjilih mertvaških kosti.“

Kar sem zgorej navedel, sem posnel iz listov „Natur und Offenbarung“ XXI. Bd. III. u. IV. Heft: „Antima-terialistische Studien, auf Thatsachen begründet, von Dr. Carl Scheidemacher“; ali v tem članku je že konec razprave: C) „Thatsachen gegen den Materialismus aus der speciellen Gehirnpathologie“. 22. Artikel, pag. 117 und 23. Artikel, pag. 151.

Ta izverstni pisatelj posebno proti „darwinistom“ (opičarjem) izbornó dokazuje resnico keršanske vere, v člankih: „Der Darwinismus und sein Fiasco“ (v časniku Literarischer Handweiser für das kathol. Deutschland, Nr. 188 u. 189 de 1876) in v članku: „Ueber das Schick-sal E. Haeckels vor dem Forum der fachtgenossischen Wissenschaft“. (Natur und Offenbarung XXII Bd., XI. Heft.) — Jaz imam le 21. in 22. letnik tega izverstnega časnika, pri katerem sodelujejo učeni naravoslovci, ter branijo načela keršanska proti povodnji darvinistični in materijalistični.

Iz Prage. — Obljubil sem zadnjič, za Vaš hvale-vredno vredovani list „Zgodnjo Danico“ pri priložnosti kak članek spisati. Ze danes zamorem začeti spolnovati dano obljubo ter pisati, sicer ne o zlati Pragi, kakor sem mislil popred, ampak nekaj o — Kitajskem.

Znano je marljivim bralcem „Danicinim“, da na Kitajskem med drugimi misijonarji delajo v vinogradu Gospodovem tudi patri iz družbe Jeznsove. Eden tih misijonarjev, ki je bil še pred 9 leti z menoj vred v Šent-Anderžu na Koroškem, Prus po rodu, piše enemu naših patrov, kateri mu je pretečenega leta več za misi-jone koristnih reči, podob z oljnatimi barvami slikanih, svetinj, rožnih vencev itd. poslal za ondotne kupljene ali najdene otročiče nevernih staršev, ter se mu zahva-luje za poslane te cerkvene reči. Zdi se mi, da bo vstreženo Slovencem, ki za domače kot vnanje misijone marsikaj dobrega storé, ako jim nekaj posnamem iz tega pisma; in to toliko bolj, ker je na Kranjskem in sploh po Slovenskem jih veliko, ki so v družbi „sv. Detinstva“, ktera je zdaj že znana po vsem katoliškem svetu. Morebiti preč. gosp. Juri Krašovic, ki so bili moj prvi katehet v Kranji in zdaj z veliko gorečnostjo pastiróvajo šmartniško faro pri Kranji, kot načelnik sv. Detinstva na Kranjskem, razpošljejo kak poziv na vso slovensko mladost, in v imenu našega mladega misijo-narja poprosijo otroke, fante in dekleta, da bi vsak vsaj en krajcarček daroval za te uboge sirote na Kitajskem. Imenovani misijonar Albert Tachepe (Kitajci ga imenujejo P. Pam) piše med drugim tako:

Kako pač Vam zamorem se zahvaliti za Vašo lju-bezen, in vsim, ki so nas tako po keršansko obdarili in na Kitajsko nam poslali mnogoterih, sprelepih daril. Jaz se Vas in vsih dobrotnikov in dobrotnic spominjam vsak dan pri sv. maši in molim za Vas, da vsaj neko-liko poplačam svoj dolg. Kupil sem pred kratkim nekaj otročičev in jih kerstil na imena českíh svetih patronov.

Ti angeljčki so zdaj že vai v nebesih in Boga hvalijo ter prosijo za svoje dobrotnike, ki so s svojimi darili pripomogli, da so jih kupili misijonarji in potem kerstili. Enega sem kerstil na vaše ime „Dragotina“, eno deklico za našo dobrotnico grofinjo L....., ktere kerstnega imena ne vém, sem kerstil na ime „Adelheid“; ravno tako tudi eno, Nežo, Cecilijo in Filomeno; za častite gospe Uršulinke Praške sem več deklic kerstil na ime „Angela“; za ondotne usmiljene sestre eno „Elizabeto“; za karmelitarice več deklic na ime „Terezija“, ker to svetnico Kitajci zelo v časih imajo. Za dobrotnike pa, katerih imén ne vém, sem jih več kerstil na imena „Janez Nepomučan, Václav, Vojteh in Vit“, ki so patroni česke dežele. Vai ti otročiči se že veseló v nebesih, kjer se naj zahvaljujejo namesto mene dobrotnikom svojim. Prosim Vas, častiti pater, sahvalite se vi v mojem imenu vsem, kateri so mi kaj poslali na Kitajsko, bodisi v podobah ali svetinjah ali v denarjih.

Berž ko sem dobil vaš saboj iz Šanghaja, sem precej podobam preskerbel primérne okvire, in ko so bili okviri zgotovljeni, sem podobe razdelil po naših cerkvah. Eno, sv. Janeza Nep., sem postavil na oltar naše cerkve v Hämen-u, kjer jaz misijonujem. Potem sem šel berž v Nepomu-dam na misijon in seboj vzel drugo podobo sv. Janeza Nep. Na praznik brezmadežnega Spočetja Marije Device sem jo postavil na oltar. Kitajci, zagledavši lepo slikarijo in primerne okvire, se zavzamejo na vso moč, ker kaj tako lepega še niso vidili nikoli. „Nikoli še nismo vidili sv. Janeza Nep.“, so rekali oveseljeni Kitajci, „zdaj si vsaj moremo misliti, kakšen da je bil“. Tudi iz drugih kerščanskih sosésk so hodili gledat to podobo in popraševali so: „Ali pater nima nobenega sv. Jožefa, varha umirajočih? nobene roženkranske Matere Božje? nobenega angelja varha? itd. Vsak bi bil imel rad svojega patrona. Podoba ta jim je tako dopadla, da niso hotli precej verjeti, da jim jo prepustim in jo cerkvi v dar dam. Večkrat so dvomljivi popraševali: ali nam bo res pater sv. Janeza Nep. v dar prepustil in na skrivnem so pošiljali me vprašat, ali me je res volja tako lepo podobo v dar dati. Zdaj se veseló tega redkega sklada. Ti Kitajci, pri katerih jaz bivam, so kaj priprosti ljudje, večji del kmetje, in nimajo pozemeljskih bogastev, ki so pa tem bolj goreči kristjani.

Sosednja vas sv. Križa zdaj k nam spada, odkar jim je povodenj cerkev in veliko hiš poderla. Sv. Janez Nep. jih bo zdaj nesreče varoval in jim, ako Bogu dopade, škodo povernil. — Tretjo podobo sv. Janeza Nep. pošljem na otok Zum-ming. Ta zelo obljudeni otok je tudi v nevarnosti, da pride pod vodo. Četerto podobo sv. Janeza pa dobi škofijska cerkev v Šanghaju. Ta škofijska cerkev se sicer ne more meniti z evropskimi cerkvami, pa je vendar ena naj lepših cerkev na Kitajskem, in jo občuduje vsak, kdor jo vidi, bodisi Evropejci, bodisi Kitajci.

Posebno veselje, dragi pater, ste nam pa naredili, da ste nam poslali tudi eno podobo Žalostne Matere Božje, ker naša cerkev žalostne Matere Božje do zdaj še ni imela te podobe. Precej, ko sem jo dobil, sem jo postavil na altar te cerkvice, in naši kristjani so je kaj veseli in jih obilno tolaži v njih stiskah in potrebah.

Podobe in postave (štatve) so prišle v dobrem stanu semkaj; komaj ee je ena ali druga reč kaj poškodovala. Lepa hvala verlemu vašemu fratru vratarju, ki je znal te reči tako lepo zložiti, da se niso poškodovale znamenito.

V kratkem gremo vsi misijonarji v Šanghaj, kjer bomo za se delali duhovne vaje. Pri ti priložnosti bom razdelil med druge misijonarje podobice in svetinje itd., za ktere so me že prosili od več krajev. Cerkvic sve-

temu Janezu Nep. posvečenih imamo toliko, da večji podobe tega svetnika pač ne zadostujejo in bodo misijonarji mogli zadovoljni biti, ako jim eno prepustim, da si po nji več drugih naslikajo. Kristjanom, katerim je povodinj veliko škode naredila, bi kaj rad dal eno podobo sv. Janeza Nep., da bi jih varoval v prihodnje novih povodinj, ker so zares v nevarnosti, v valovih potopljeni biti.

Manjši podobice, postave (štatve), svetinje itd. bom pa razdelil med tiste kristjane, ki imajo o našem misijonu kako posebno zaslužnje, ker ako bi drugače ravnati hotel, bi zgubile te reči svojo vrednost in veljavo. Kitajci so namreč veliki otroci in moram ž njimi tudi ravnati kakor z otroci.

(Dalje nasl.)

Misijonske sporočila r. P. Valjavca.

XXVII.

Poslanje v Svečini.

od 14. – 21. majnika 1871.

Lepa lavantinska škofija je po prestavljenem se-deži svojem iz doline, po kateri ima ime svoje, v Mariborsko mesto, več novih duhovnij si pridobila, ktere bi bile brez dvombe usodo sosednjih žup na meji delivši, kakor tó, tudi one se v kratkem ponemčiti mogle. Nemški učitelji, ki še z otroci slovenski govoriti niso znali, nemška šola, nemško petje itd. v čisto slovenski duhovniji! Kaj bi Nemec rekel, ko bi se mu olikana francoščina tako vrivala? — Pač bi bili tudi ti Slovenci mariborski vsi siloma ponemčeni, ako bi Bog sam ne bil rekel: dosti do tod, naprej ne več... Človeku jezik vzeti in razum s tako silo... Ko je ranjki vladika sekovski Roman Zengerle prišel obiskovat v neko tako duhovnijo..., je škof Nemec spoznal, da otroci le ko papige odgovarjajo, pa ne razumevajo. In dekanu je rekel škof: O ne tako, to ni prav! Res je, da je otrok lepo povedal, kar si je v glavo vtrobil — ali razume pa nič ne, kar je zblebetal. To je škoda velika, škoda za dušo: ako otroci nar dražjega, nar svetejega, sv. vere svoje, kerščanskega nauka več ne razumejo. Slovenski, slovenski, g. dekan, vnaprej kerščanski nauk v šoli! Tako je pravični Nemec, vladika po volji Božji, govoril in mislil o ponemčevanju že 48. leta.

Takih duhovnij ena je bila svečinska, 2 uri nad Mariborom prej, kjer je vse le nemški bilo, dokler ni nov župnik, vnét Slovenec, v Svečino prišel, ki bo rešil narod liberalizma mariborskega in tujščine. Šrol je ime tega čestitega moža, ki je tudi pisatelj slovenski, znan v „Drobtinicah“ Slomšekovih. Tega je Gospod sam postavil na mejo ko junaškega boritelja za vero in za dom. — Kako so mu bili na serci župljani njegovi, katerim je bližnji Maribor vero sveto, veljavo, spoštovanje duhovnov podkopaval s svojim liberalizmom... V dušo ga je sklelo viditi, kako hira katoliško življenje in se nečistost širi med duhovnjaki okrog in okrog... Ali malo so zdale vse njegove besede, njegov pastirski mili klic. Vsa fara je celó v volitvah, kjer je šlo tudi za katoliško in ne samo za narodno reč, soper svojega lastnega pastirja, znanega poštenjaka. Že prej je mislil poklicati sv. poslanje, pred volitvami; — ali po takih volitvah, ki so ga razdvojile z lastno čedo, si ni upal več misijonarjev slovenskih klicati v Svečino. Opominjan, naj vendar le pokliče misijon, in spodboden od samega škofa lavantinskega in od kanonikov mariborskih, nas slednjič vendar le pokliče. Težka naloga, terda zemlja za nas.

Ali opiraje se na pomoč presv. Jezusovega in Marijnega Serca gremo serčno v Svečino na misijon. Mariborski liberaluhi so nas serpo gledali tu in tam po ulicah in po veliki cesti... Konji so tekli, da je bilo kaj, proti Svečini — kmalo smo na mestu svojem. — In lej! Veljaki celo in ženstvo nam pride do znamenja naproti — in berž mi stopimo v pare, ter gremo s njimi v cerkev moleči rožni venec. Dobro predznamnje. Pri blagoslovu prosimo presv. Jezusovo in Marijno Serce pomoči. — Začnemo, s lepo se jamemo bližati Svečincem, jih vnemati za staro, častitljivo vero očetov, za vero katoliško, od mnogih zaničevano. Poslušajo sberbno, tihi so pri govorih, kakor merliči v grobu. Polahko jih devamo pod jarem Gospodov. In glej, nič se ga ne branijo, pohlevni kakor jagnjeta ga sprejemajo. Zdaj ta veljak s tega griča, zdaj uni z unega, zdaj tretji, zdaj četrti pristopi k spovednici. In tako smo jih počasi vse imeli, razun samo nekterih, ki so pri svoji stari navadi terdovratno ostali.

Velik, nepričakovan vtis je storilo poslanje sveto v Svečini. Mnogi, ki so bili še terši ko skala, so se otajali pri misijonskih govorih kakor osek pri luči. Star častitljiv karmelit o. Janez, ko je v Svečini spovedoval, je rekel: nisem vreden tolike tolažbe, kolikor je čutim med Svečinci in Svečinkami! Tako je bil ves zamišljen in presunjen od spovedovanja, da je pri govoru od sv. Rešnjega Telesa pozabil nehati spovedovati in priti k drugim gospodovom, da bi bil šel s njimi pred oltar k prošnji za odpuščenje nespoštovanj, storjenih presv. Zakramentu. Nepredvidoma mu udari na ušesa glasni jok, ki raste in raste, da se komaj govornik s lece po cerkvi dalje sliši. Pogleda proti velikemu darilniku in vidi že duhovne tam z gorečimi svečami klečati. Kaj sem hotel storiti, pravi, ko slišim ljudstvo vpiti? Na tla sem se vergel v sredi jokajočega ljudstva tudi jaz in sem z njim jokal in prosil Jezusa v presv. Rešnjem Telesu odpuščanja. Kaj tacega še nisem nikdar vidil, ne slišal. Tako častivredni starček.

Vse je bilo poterto, vse je rado in z veseljem v slovenski zdaj Svečini poslušalo. Ko pa predzadnji dan še sami knezovladika v Svečino pridejo in ovčice svoje spovedujejo, obhajajo, se utrinjajo solze na velih in začrnelih licih v svečinski cerkvi, kakoršnih prej ni bilo nikoli viditi; solze, pravim, igrajo v očeh in tekó Svečincem po obrazu, katerih so bili sami angelji v nebesih veseli. In ko še slednjič sami viši Pastir stopijo na leco sklenit svečinski misijon in govoré, kako so radi dovolili to lepo pobožnost Svečincem, kako naj si jo v prihodnje v svoj večni prid obračajo vsaki čas, kako naj se derže vere in pravice svoje ljubi njih Svečinci, je bilo vse popolnoma oveseljeno. — In sad tega poslanja se kaže do danes; prej nikoli skorej spovedi, zdaj toliko spovedovanja; prej toliko liberalušnega v Svečini, zdaj tolikan dobrega duha cerkvenega in narodnega, da je pri volitvah septemberskih letošnjih ključarjev eden svečinskih vse napade liberaluhov mariborskih premagal, glasno konservativca in klerikalna Slovenca v Mariboru volil zraven svojega župnika in tako vredno zastopal celo faro svečinsko. Ko bi drugega ne bil misijon dobrega storil, se je reklo, je že to dosti, da je Svečina bila po misijonu javno zastopana narodno in klerikalno. Gosp. Šrol je skozi in skozi s misijonom zadovoljen.

Razgled po svetu.

Drobne novice. Ogersko ministerstvo je odatopilo in sestavlja se novo; vender zdaj pravijo, da Tisza še

ostane. — Na Ruskem boje nadalje hudo rijejo kerti „nihilisti“. V srednji Aziji pa se je Kašgarski kan Jaakub-bej radovoljno podvergel nadgospodstvu sultanovemu, in po vsej novoosvojeni ruski okrajini je zdaj gibanje zoper Rusijo. — V pruski zbornici je minister Falk naravnost rekel, da veroznanski nauk v ljudskih šolah, ako je savezna stvarina, je v državni oblasti, tedaj je država učenica vere, ktere pa Kristus ni deržavi izročil, ampak Cerkvi. Tej prederzni terditvi pa nasproti stojé vsi katoliški starši, vse katoliško ljudstvo, vsa katoliška Cerkev, — pa tudi vsi nekatoličani. Kaj mora jud reči, ako ga bo luteranar Falk hotel judovsko postaviti učiti? — V Parizu je jud Ulbach postal vitez „častnega reda“, češ, da ima za državo nenavadne zaslugе. Ta jud je hudo umazan časnikar in pisač gerdih romanov, ki zraven trošenja ostudnega pohujšanja zlasti na sv. Cerkev blato meče. Ta „častni kerdelar“ je bil nedavno na tri mesce v ječo obsojen zarad psovanja zoper vojašino, in že poprej je policija ene kratki imela z njim opraviti... Komu je prišla Francija v kremplje? — Porta je pomnožila posadko na otoku Malti (Kreti), ko je zvedila po svojem poslancu v Rimu, da se je v Italiji kupovalo orožje za ta otok. — V London se naznanuje, da v Carigradu bivajoči Rusi se pripravljajo na odhod v svojo domovino. — Med Rusijo in Rumunijo je boje 5. t. m. podpisana pogodba zastran prehoda ruske vojne skoz Rumunijo in pa, da le-ta ostane nobenostranska, ako vatane vojska. — Novi turški vesir po pregnanem Midhat-pašu je staroturk Edhem-paša. Z njim ste neki zadovoljni Rusija in Prusija, ne pa Francija in Italija; Rusija boje se nadja iz tega novih prilik za udarce in pritožbe? — Časnik „Faro del Bosforo“ živo brani padlega Midhat-pašata in pravi, da je on žertva zopernarodovcev, Midhat pa da je iskal preroditi Jutrovo z Jutrovim; njegov padec da je smagoslavje Rusije, ki bode ponavljala terditi, da Turk ni zmožen za obnove (reformе).

Cret in sad zveste molitve.

Zahvale.

Št. 1. Preserčno zahvalo izrekam naši ljubi Gospej presv. Jezusovega Serca v čast in hvalo Vsegamogočnemu za prejete milosti, ki so mi bile podeljene že hipoma na obljubo, sercu storjeno, ako se mi spolni želja moje prošnje, če je Bogu v čast in moji duši v izveličanje, hočem to očitno po „Zgodnji Danici“ razglasiti. In res, nepreviden dogodek. — Napadla me je bila trideseti dan grudna l. l. silno nagla neznana bolezen po vsem životu tak, da mi je bilo nezapopadljivo, ker nikdar še nisem o taki bolezni slišal. Bilo pa je nar hujše v glavi, in v tej veliki sili ni nikakoršen pripomoček prav nič koristil in že mi je hotla pamet slabeti. Obernem se pa tretji dan prosinca t. l. v duhu in resnici k Mariji, naši ljubi Gospej presv. Jezusovega Serca, s omenjeno obljubo, pričnem devetdnevno z vednim ponavljanjem zdihljeja: „Naša ljuba Gospá presvetega Serca, prosi za nas Boga!“ In kar naenkrat, v malo trenutkih se mi vse bolenje tako zboljša, da se mi je veselja serce topilo. — Toraj še enkrat ponovim svojo preserčno zahvalo Bogu v čast in v slavo Mariji, naši Gospej presvetega Jezusovega Serca s tem, da naj bi le vsaki verni katoličan se v vsaki sili in le s prav živo vero, terdnim zaupanjem ter iz ljubezni do Boga obrnil k Mariji naši ljubi Gospej presv. Jezusovega Serca, in v resnici brez vsega dvoma bode uslišan, ako je le Bogu v čast in v dušno izveličanje.

Iz Jarš pri Kamniku, 7. sveč. 1877.

M. Sl.

Št. 2. Imenitna oseba je bila slo zbolela; bilo je sicer kmalo bolje, pa bolezen se je povernila še le nevarneje ko prej, — le malo bi bilo še pritisnilo, pa bi bila smert. V veliki žalosti začnemo nekatere opravljati 9dnevnicu k Naši ljubi Gospej s namenom po „Danici“ naznaniti, če ozdravi. In, hvala Bogu in Materi Božji! še ni bila 9dnevnicu dokončana, že je bilo bolje, že je oseba vstala in zdaj opravlja nekatere svojih dolžnost ter upamo, da bo kmalo popolnoma zdrava. Še enkrat: Čast Bogu, hvala Mariji, Gospej presv. Serca!

S Krassa, 13. svečana 1877.

Prošnja.

Št. 1. Neki mladeneč se v dolgi in hudi bolezni prav zaupljivo priporoča v bratovsko molitev Naše ljube Gospé presv. Serca Jezusovega, in obljubi po zadobljenem zdravju to po „Danici“ naznaniti, kakor tudi goreč ud bratovšini postati.

Listek za razpoterosti.

Iz Ljubljane. Postni pastirski list milgosp. kneza in škofa dr. Janeza Krizostoma začenja o satajevanji in obsega nadalje pretehtni nauk o potrebni ljubezni do Boga in bližnjega. Poslednjič po naštetih zljajšavah, ki so jih sv. Oče Pij IX. dovolili 17. pros. 1877, pristavlja, da bo imel pred Bogom veliko zasluženje, kdor bo postno postavu spolnoval po vsi stari ojstrosti v duhu ljubezni in pokore.

Po novem duhovskem imeniku ima ljubljanska škofija: 20 dekanij; 17 kanonikatov (2 prazna); 273 fará (47 praznih); 2 lokalni kapelaniji (v Nov. m. in Mor. — prazni); 3 vikarije; 11 starih kapelanij (2 prazni); 19 ekspozitur (9 praznih); 230 kooperatúr (62 praznih); 5 manemisarijatov (vsi prazni); 42 družih beneficij (16 praznih). Vsih praznih služb tedaj je 145, iz česar je razvidno pomanjkanje duhovnov. Duhovnov je: 15 kanonikov; 459 dušnih pastirjev; 26 v družih službah in opravilih; 58 v pokoju; 25 sunaj škofije; 24 iz družih škofij; 49 redovnikov. Redovnic: 73 uršulinaric; 60 usmiljenih sester. Vsih rimskih katoličanov je 552.552; 8 greko-katoličanov. Greških nezedinjencev je kacic 200, 345 protestantov in 14 judov.

„Antonievič“ se danes nadaljuje. Opomniti naj smemo (ker nekteri daljši spise radi prezirajo), naj nobeden ne opusti tega prelepega in podučnega branja.

Za družbo sv. Mohorja naj hitro letnino pošljejo poverjenikom, kateri je še niso, in sicer iz Ljubljane in okolice gosp. Jož. Jerič-u (v Ničmanovi hiši na starem tergu). *)

V Gorici ima v metropolitanski cerkvi postne pridige P. Konštancij Frigerio iz družbe Jezusove v italijanskem jeziku ob nedeljah in praznikih ob 11 predpoldne; ob delavnikih, t. j. o torkih, četrtek in petkih ob 5 popoldne. — Slovenske ima g. Fr. Vidic, kaplan pri sv. Ignaciju, ob petkih ob 6 zjutraj. — Nemške pa župnik preč. g. Janez Kumar ob nedeljah in praznikih o 11. Slovenske in nemške postne pridige so v mestni larni cerkvi sv. Ignacija.

*) S tim bodi popravljeno, če je odboru Mohorjeve družbe celo „mračna Danica“ enkrat po strani berco dala, kakor je naznanila „svetla lešarba“ „Slov. Naroda“.

V Zagrebu je društvo sv. Vincencija Pavljana leta 1876 imelo 924 gl. dohodkov, 610 gl. pa stroškov.

Kako se spolnujejo postave! V Osieku na Slavonskem so nedavno skušali na katoliški učilnici vstanoviti učiteljko judinjo, čemur pa se je škof Strossmayer čversto uperl. Sedaj pa je v Siseku v šolo vmeščena učenica L. Nikolić, gerško-raskolniškega verstva, akoravno bode v šoli komaj dvoje ali troje otrok njene vere! Postava pa pravi: „V ljudski šoli mora biti učenik tiste vere, ktere je mladina, ki hodi v tisto šolo.“

Tisti Hartman, filozof, ki ga novo liberalstvo preslavlja, in zoper kterega je pisala undan „Danica“, se je boje poturčil in že je povzdignjen na čast „ulema“ (turškega duhovna in učenjaka).

Pričetek železnic po celem svetu. Na Angleškem se je pričela prva železnica l. 1825, na Francoskem l. 1828, v Avstriji l. 1830, v združenih ameriških državah tudi l. 1830, v Belgiji l. 1835, na Nemškem v ravno tistem letu, na otoku Kubanskem l. 1836, v Rusiji l. 1838, na Laškem l. 1844, v ravno tistem letu na Danskem, na Španjskem l. 1848, v Holandiji l. 1853, na Švicarskem, v Švediji in Norvegiji l. 1861, na Turškem l. 1864, v Romuniji l. 1869, v Japonsu l. 1874, v Kini se bo najberže prva železnica pričela v tekočem letu 1877.

Duhovske spremembe.

V Goriški nadškofiji: Č. g. Janez Červ oskerbuje faro Berginj. — Č. g. Andr. Ferfolja, farni oskerbnik, je postal kaplan v Komnu. — Č. g. Ant. Bodigoj je postal vikar v Rutarsu. — Č. g. Jožef Ballaben je prestavljen kot kaplan v št.-Peter ob Soči.

V Terziški škofiji: Umerli so oč. gg.: Jož. Freybauer, duhoven goriške nadškofije v pokoju; — Anton Ukmar, dekan v Tomaju; — Dominik Tamaro, kaplan v Strunjanu; — Matej Fik, župnik v Paaji vasi. R. I. P. Slabo kaže — smert jih pobira, a semenišče je skorej prazno.

V Lavantinski škofiji: Č. g. Fr. Polak, dosedajšnji 2. kaplan v Trebovljih, je postal vojaški kaplan v Zagrebu; č. g. Jože Valenčak pride za 2. kaplana v Terbovlje, in č. g. Janez Kunce za kaplana na Doberno. — Umerl je č. g. Andrej Ferlan, kaplan pri sv. Lovrencu na Dravskem polju in starosta lavantinskih kaplanov, v 73. letu svoje starosti. R. I. P.

Dobrotni darovi.

Za pogorelce v Logatcu: Iz Doba 5 gl.
Za sv. Očeta: Iz Doba 5 gl. — Po preč. o. Salvat. 1 gl. 4 kr.
Za pribegle Ercegovince in Bošnjake: Iz Doba 11 gl. (vmes 1 gl. sr.) — „Ubeglim Bošnjakom prijateljska družba v Kranjski gori 7 gl.“ po gosp. župniku B. Arteljnu. — G. Fr. K. 1 gl. — Neka gospá 5 gl.

Popravki. V 3. štef. Iz Mavčič 8 gl.: za Sveto deželo (ne: za sv. Očeta). — V 6. štef. beri: 10 frk. (ne 20) za škofa Mraka in mis. Tomazina; — in pristavi: 10 frk. za Bulgarijo, 10 frk. za Laponijo, vse po p. n. gosp. kan. P. Urh-u.